

AJANKOHTAISTA

Suomen Urheiluarkisto liikunta- ja urheilututkimuksen lähteiden pääpaikkana

Ossi Viita

Suomen Urheiluarkisto on valtakunnallinen keskusarkisto, joka täyttää tänä vuonna 25 vuotta. Urheiluarkiston tehtävänä on vastaanottaa, säilyttää, järjestää ja tarjota asiakkaille urheilujärjestöjen sekä urheilun piirissä vaikuttaneiden henkilöiden historiallisesti merkittävää asiakirja-aineistoa. Suomen Urheiluarkisto toimii Suomen Urheilumuseosäätiön osastona Urheilumuseon, -kirjaston ja tietopalvelun tavoin Helsingin Olympiastadionilla.

Kokoelmassa on tällä hetkellä 1550 hyllymetriä urheilujärjestöjen ja urheilussa vaikuttaneiden henkilöiden asiakirjoja. Arkistonmuodostajia on 2572, joista urheiluseuroja 1949, urheilujärjestöjä 319 (keskus- ja piirijärjestöt, lajiliitot ja muut urheilujärjestöt) ja henkilöitä 304.

Urheiluarkiston kokoelmat ovat keskeisiä kirjoitettaessa liikunta- ja urheilututkimusta urheilulajeista, seuroista, lajiliitoista, keskusjärjestöistä tai alan muista erityiskysymyksistä. Aineistoja käyttävät myös kylä- ja paikallishistorioiden kirjoittajat, urheilujärjestöjen toimi- ja luottamushenkilöt, toimittajat, tilastonikkarit ja sukututkijat.

Asiakirjojen käyttö ja digitointi

Suomen Urheiluarkistossa vieraili vuoden 2009 aikana 432 henkilöä. Asiakirjoja tutkitaan Urheilukirjaston tiloissa. Aineistoja kaukolainataan myös maakunta-arkistoihin.

Laajat arkistot antavat mahdollisuuden monipuoliseen tutkimukseen. Esimerkiksi liikuntakasvatukseen liittyviä alkuperäisiä asiakirjoja löytyy keskusjärjestöjen (Suomen Valtakunnallinen Urheiluliitto, Suomen Työväen Urheiluliitto, Suomen Palloliitto, Finlands Svenska Idrott), lajiliittojen, urheiluopistojen, Liikunnan ja Terveystiedon Opettajien sekä Koululiikuntaliiton arkistoista.

Eniten Urheiluarkiston aineistoista käytetään purjehdukseen liittyviä asiakirjoja. Erityisesti vanhojen purjehdeneiden omistajat ovat löytäneet Urheiluarkiston. He selvittelevät aktiivisesti omien veneiden historiaa: rakennuspaikkoja, omistaja- ja nimimuutoksia. Suomen Purjehtijaliiton arkisto antaa tähän mainion mahdollisuuden kuten myös Urheiluarkiston vanhin aineisto, Nyländska Jaktklubbenin arkisto, jossa on asiakirjoja 1860-luvulta lähtien. Kolmas purjehdustiedon aarreaitta on laaja Harald Alftanin kokoelma.

Tuhansista urheilussa vaikuttaneista henkilöistä on mahdollista saada tietoja henkilöarkistojen lisäksi edellä mainittujen järjestöjen arkistoista, esimerkiksi niiden ansiomerkkihakemuksista, muista luetteloista, pöytäkirjoista ja toimintakertomuksista.

Kaikista arkistonmuodostajista on perustiedot kotisivuillamme (www.urheiluarkisto.fi) ja 263 arkistoluettelo on katseltavissa ja ladattavissa Urheiluarkiston kotisivuilta. Urheiluarkiston kokoelmista digitoidaan tämän vuoden aikana noin 150 000 asiakirjasivua, jotka ovat pääasiallisesti eri keskusjärjestöjen toimintakertomuksia ja pöytäkirjoja. Digitoitu aineisto on asiakkaiden käytössä ensi vuonna.

Ossi Viita toimii erikoistutkijana Suomen Urheiluarkistossa